

De kracht van geo-informatie

door: [Larissa Zegveld](#), 7 mei 2015

Gemeenten krijgen steeds meer uitvoeringstaken naar zich toegeschoven. Daarmee wordt lokale (geo-) informatie steeds belangrijker.

Met lokale informatie kan je veel zichtbaar maken, bijvoorbeeld hoe het op bepaalde terreinen en thema's binnen je gemeente is gesteld.

Vanuit KING hebben we dat al met de Stapelingsmonitor gedaan, maar met informatie vanuit het geodomein zou dat nog veel krachtiger kunnen. Zo kan de BGT gemeenten snel inzicht geven in ontwikkelingen die te maken hebben met maatschappelijke-, sociale- of economische vraagstukken. Wat mij betreft ligt daar ook de winst van de BGT. In het 'en dan'-verhaal. Waar moet ik als gemeente de komende jaren mijn voorzieningen organiseren? In welke wijken moet dat? Hoe ziet de opbouw van die wijken eruit? Hoe is het gesteld met het leerlingenvervoer of bijvoorbeeld met het aantal gebruikers van een scootmobiel? Dat zijn best nog lastige vragen die gemeenten zelf op moeten lossen. Cruciaal daarbij is dat de basis op orde is.

Gegevensknooppunt

Door de mogelijkheid om snel inzicht te krijgen in maatschappelijke ontwikkelingen, zal met name bij gemeenten het gebruik van geo-informatie plaatsvinden. Het zou fijn zijn als we dat gebruik zouden kunnen versnellen. Het gebruik van geo zou binnen gemeenten net zo vanzelfsprekend moeten zijn als dat dit nu bij apps of internet is. De kaart als logische verbinding en presentatie. Een goede BGT is dan ook essentieel.

Het versnellen van het gebruik van geo-informatie kan met behulp van goede voorbeelden, maar ook door het aanbieden van verknoopte informatie. Een e-overheid die gevormd is vanuit de behoefte van burgers en bedrijven, is een overheid waarin actuele en correcte informatie is gebundeld en verknoopt. VNG en KING zijn hard bezig om deze verknoping te realiseren, via de zogeheten 'gegevensknooppunten'. Daarbij wordt nadrukkelijk de link gelegd met het rotondemodel dat vanuit het Stelsel van Basisregistraties is ontwikkeld. Op die rotonde kunnen gemeenten straks alle informatie vinden die zij nodig hebben voor het maken van effectief beleid en uitvoering. Daarmee is de rotonde voor gemeenten van groot belang. Minder van belang is dat zij al die gegevens in de gemeentelijke informatiehuishouding zelf in huis hoeven te hebben.

'Overheid is beetje losgeslagen'

Voor gemeenten is het met name van belang dat zij op basis van (BGT-)gegevens met data aan de slag gaan om de belangrijke maatschappelijke vraagstukken op te lossen. De rol van de overheid zou daarbij minder moeten liggen op het verzamelen van die gegevens. In de keten zijn er zat partijen die deze gegevens al op orde hebben. In die zin is de overheid echt een beetje losgeslagen in het willen verzamelen van gegevens. Bovendien gebeurt dat nog

eens sterk verkokerd en slaan we het ook vaak slecht op. Als overheid hoeven wij die gegevens allemaal niet te hebben. We moeten wel zorgen dat we op basis van die BGT-gegevens veel meer ons lokale beleid gaan voeren. Bijvoorbeeld met betrekking tot het sociale domein en straks ook wat betreft de Omgevingswet.

Larissa Zegveld is directeur van **KING**. Op het **BGT-congres** van 11 juni in 's-Hertogenbosch neemt Theo Peters, vanuit het management van KING, deel aan een rondetafelgesprek over de BGT. Het congres staat dit jaar in het teken staat van de transitie van de GBKN (Grootschalige Basiskaart van Nederland) naar de BGT.

De 'e' wordt overbodig

door: [Larissa Zegveld](#), 15 september 2016

Beste Bas, Je plaatst in jouw [blog](#) een aantal scherpe kanttekeningen bij de voortgang en uitdagingen van de e-overheid. Daarmee raak je volgens mij de kern van waar we ons binnen de overheid op moeten focussen. Graag vul ik een aantal van de door jou genoemde uitdagingen aan, zoals ik deze zie vanuit de gemeentelijke wereld.

Met daarbij alvast de opmerking dat we samen één overheid zijn: het gaat om de e-overheid, niet om de e-rijksoverheid of de e-gemeente. Burgers zien ons als 'de' overheid, zeker waar het gaat om (digitale) dienstverlening.

Eén van de uitdagingen die je noemt is het versterken en doorontwikkelen van de digitale voorzieningen voor de hele overheid (de GDI). De financiering van deze collectieve digitale infrastructuur blijft een heikel punt, zoals je schrijft. Terwijl deze infrastructuur zo ontzettend belangrijk is voor de hele overheid. We kunnen niet meer zonder voorzieningen als DigiD en de Berichtenbox. Laten we nu eindelijk de aansturing en de financiering van de GDI goed regelen, met een structurele financiering én het onderbrengen van de informatievoorziening van de gehele overheid bij één minister.

De GDI is de basis van de hele overheid, alle ketenpartners gebruiken het en zijn bezig om hun processen anders te organiseren en hierop af te stemmen. Ook gemeenten. In juni hebben alle gemeenten KING opnieuw groen licht gegeven om samen verder te gaan met de ambities zoals verwoord in de Digitale Agenda 2020. Eén van die ambities gaat over het meer collectief oppakken van digitale voorzieningen voor gemeenten. Volgens het adagium 'massaal digitaal – maatwerk lokaal'. We zijn hier mee bezig, al gaat het volgens sommigen niet snel genoeg. Jan van Ginkel, gemeentesecretaris in Zaanstad, schreef hier een vlamme [betooog](#) over. Ik ben het met hem eens, in de zin dat gemeenten echt veel meer samen kunnen en moeten doen.

Vanuit KING jagen we dat aan. Heel concreet zijn we momenteel bezig om een aantal gemeentelijke processen op een meer eenduidige, collectieve manier te organiseren. Inclusief de informatievoorziening die daarachter zit. Zoals de digitale aangifte overlijden. Deze aanpak geeft een heel nieuw samenspel met ketenpartners en de markt, een spel dat zich nu begint te ontfouwen. Het doel van deze collectivisering is voor gemeenten duidelijk: het op een hoger plan brengen van de uitvoeringskwaliteit van de belangrijke gemeentelijke processen. Met als gevolg dat gemeenten de energie en het geld dat ze besparen door meer samen op een uniforme wijze te doen, kunnen besteden aan dat waar zij het verschil maken voor hun inwoners. Massaal digitaal zodat maatwerk lokaal mogelijk wordt.

Voor dit alles hebben we een soepel werkende en toekomstbestendige GDI nodig. Dat gaat veel verder dan technologie en ook in die zin sluit ik mij van harte aan met wat je schrijft in jouw blog. Wat we als e-overheid hard nodig hebben is een samenhangende aanpak. Zodat we naast de doorontwikkeling van de technologie ook grote stappen maken in onder meer het transparant en veilig werken met data en in de ontwikkeling van een robuust en modern stelsel voor identiteitsvaststelling. Laten we er ook voor zorgen dat wet- en regelgeving in de pas gaat lopen met alle digitale manieren waarop de overheid nu en straks werkt, zodat dit de e-overheid ondersteunt. Nu werken wetten en regels de e-overheid nog te vaak tegen, bijvoorbeeld omdat fysieke handtekeningen zijn vereist in diverse (gemeentelijke) processen. Kortom: de overheid is in volle breedte bezig met digitalisering. Op technologisch en organisatorisch vlak. De partijen binnen de overheid die zich hier al een tijd voor inzetten, zoals KING en de Digicommissaris, zien hoe belangrijk onder meer de GDI is. We zien ook dat een doorontwikkeling naar een échte e-overheid om meer vraagt dan een digitale infrastructuur. Het vraagt om onder meer robuuste financiering, heldere governance, het aanhaken van wet- en regelgeving en het ontwikkelen van een aantal uiterst belangrijke instrumenten voor de e-overheid, zoals een goed stelsel voor identiteitsvaststelling. Laten wij, als vertegenwoordigers vanuit de e-overheid, ons daar hard voor maken en iedereen binnen de hele overheid daar van overtuigen. Zodat straks de 'e' voor 'e-overheid' weg kan, omdat het voor iedereen evident is dat de Nederlandse overheid ook digitaal optimaal functioneert.

Larissa Zegveld is directeur van KING

Collectivisering hoort erbij

door: [Larissa Zegveld](#), 27 september 2016

Waarom werken gemeenten niet meer samen, zodat het wiel niet 390 keer uitgevonden hoeft te worden? Dat is de teneur van de kritiek die gemeenten al jaren horen. Welnu: daar gaat verandering in komen, want gemeenten gaan veel meer samen doen.

Je zou zeggen dat dat goed nieuws is. Goed nieuws voor de gemeenten zelf, omdat ze door samen te werken hun dienstverlening efficiënter en effectiever kunnen vormgeven. Goed nieuws voor burgers en ondernemers, omdat die beter geholpen worden. En goed nieuws voor de belastingbetaler, omdat gemeenschapsgeld wordt bespaard. De vergaande vorm van samenwerken waar gemeenten nu voor kiezen kan echter niet overal op bijval rekenen.

Wat gaan gemeenten anders doen? Vanuit KING ondersteunen we gemeenten. We zien dat zij zich realiseren dat veel activiteiten in de uitvoering op elkaar lijken. Ze zoeken naar oplossingen om dit werk effectiever en efficiënter te doen, met minder mensen en met de inzet van technologie. Ze kijken daarbij naar collectivisering, ze gaan met andere woorden veel meer samenwerken. Er ontstaan op dit moment twee soorten collectivisering: op nieuwe product-markt-combinaties en op bestaande omgevingen.

Op de eerste collectivisering zien we overwegend positieve reacties van de markt. Want samen met gemeenten kunnen zij goede, nieuwe oplossingen bedenken. Bijvoorbeeld voor het sociaal domein en de Omgevingswet. De tweede collectivisering leidt tot verschillende reacties bij leveranciers. Hier gaat het om veranderingen in bestaande omgevingen. Ik heb gemerkt dat de afgelopen tijd misverstanden zijn ontstaan over het voornemen van gemeenten en de rol van KING daarin, waar het gaat om deze vorm van collectivisering. Dat vind ik jammer en bovendien vervelend, want zo komen we niet verder. We hebben elkaar, gemeenten en markt, hard nodig om de informatiekundige gemeentelijke vraagstukken goed op te lossen. Ik leg daarom graag uit wat we precies van plan zijn, zodat we deze misverstanden uit de wereld kunnen helpen.

Het grootste misverstand is wellicht dat KING software gaat ontwikkelen. Dat is niet waar. Wat KING wel doet is het bundelen van de vraag van gemeenten. Gemeenten hebben ons daar met de Digitale Agenda 2020 groen licht voor gegeven. Wij bundelen de vraag rond bepaalde door alle gemeenten gebruikte diensten, zoals de digitale aangifte overlijden. We stellen samen met gemeenten de specificaties vast waaraan deze dienst moet voldoen. De markt kan daar vervolgens mee aan de slag, deze dienst ontwikkelen en aanbieden aan alle gemeenten. Het staat gemeenten vrij of ze deze dienst gebruiken, want ze kunnen er ook voor kiezen om hun bestaande omgeving te blijven gebruiken. Wij gaan dus geen software ontwikkelen en we gaan ook niet alle gemeenten voorschrijven dat ze de collectief vastgestelde dienst moeten gebruiken. Het eerste zou onzinnig zijn en het tweede is praktisch gezien onmogelijk. Gemeenten blijven autonoom in hun keuzes. We bieden ze alleen de

mogelijkheid van een collectieve standaard dienst, waarmee we tegemoetkomen aan hun behoefte om meer samen te doen.

Gemeenten willen dus meer samenwerken en daar hoort collectivisering in de informatievoorziening bij. Dat geeft beweging in de markt en zal leiden tot een ander samenspel van overheid en markt. Een samenspel dat veel meer over partnerschap zal gaan. De overheid ziet zich gesteld voor forse uitdagingen en heeft het innovatieve vermogen van de markt nodig om hier de meest optimale antwoorden op te vinden. Dat moeten we samen verkennen en onderzoeken. Ik weet dat de meeste marktpartijen dit ook inzien en graag willen samenwerken. Hoe dat precies zal gaan is nog niet helemaal duidelijk, zoals gezegd gaan we naar een nieuw samenspel. Ik hoop en verwacht eerlijk gezegd ook dat we elkaar in dit samenspel snel zullen vinden, omdat we veel te doen hebben. Laten we samen nieuwe en bestaande gemeentelijke omgevingen naar een hoger niveau trekken, voor moderne en betaalbare dienstverlening.

Larissa Zegveld is directeur van KING

Wet GDI: uitstel betekent hopelijk geen afstel

door: [Larissa Zegveld](#), 27 oktober 2016

De Wet GDI is hard nodig als basis voor het beheren en doorontwikkelen van het landelijke stelsel aan digitale voorzieningen, waar de overheid inmiddels volop gebruik van maakt. We kijken dan ook reikhalzend uit naar deze wet. Maar het voorstel dat er nu ligt mist helaas essentiële onderdelen, omdat deze worden doorgeschoven naar volgende tranches.

Zoals u onderaan dit blog kunt lezen is dit mede namens een aantal collega's uit andere overheden geschreven. Overheden die merendeels in de uitvoering werkzaam zijn en daar aanlopen tegen praktische belemmeringen in hoe we het nu in Nederland qua digitale voorzieningen hebben geregeld. Belemmeringen die deels opgelost kunnen worden door goede afspraken, vastgelegd in de nieuwe Wet GDI (generieke digitale infrastructuur).

In de brief die de minister van Binnenlandse Zaken op 4 december vorig jaar naar de Tweede Kamer stuurde geeft hij aan wat in de eerste tranche van de wet geregeld gaat worden. Het zijn belangrijke onderwerpen om de GDI en daarmee de digitale overheidsdienstverlening verder te helpen. Zoals meer transparantie en de mogelijkheid om het gebruik van standaarden en voorzieningen te verplichten. De minister schrijft: 'Burgers en bedrijven moeten in staat worden gesteld overzicht te krijgen over de persoonsgebonden informatie en de informatie-uitwisseling die ze met de overheid hebben. Dit overzicht moeten ze kunnen krijgen in een generieke voorziening.' En: 'Voorts moeten bestuursorganen dezelfde standaarden gaan gebruiken voor het publiceren en onderling uitwisselen van deze informatie.'

Er ligt nu een conceptvoorstel voor de eerste tranche van deze wet. Daarin is te lezen dat deze één van de genoemde elementen bevat: de voorzieningen voor identificatie en authenticatie. De rest wordt doorgeschoven naar de tweede tranche, die wordt gemaakt na de verkiezingen. Dat vinden wij jammer, want een aantal onderdelen zou ook nu zonder al te veel moeite kunnen worden uitgevoerd. Een opdeling van een wet in tranches is begrijpelijk, want niet alles kan in één keer. Maar het zou ons heel wat waard zijn als de eerste tranche die elementen bevat die de minister noemde in zijn brief. Stel dit niet uit, maar regel het nu. We hebben het hard nodig om de digitale overheidsdienstverlening verder te ontwikkelen.

Digicommissaris Bas Eenhoorn waarschuwt voor deze dreigende versmalling van de eerste tranche van de wet, in zijn blog op iBestuur. Wij kennen Bas als een onvermoeibare pleitbezorger van het goed verankeren van de GDI in wetgeving, governance en financiering. Wij willen duidelijk maken dat hij niet alleen staat met zijn pleidooi. Ook wij, en misschien moet ik wel zeggen juist wij, zien in de praktijk welke fantastische mogelijkheden er zijn om de digitale overheidsdienstverlening naar een hoger plan te tillen. We zien ook wat daarvoor nodig is en wat daarvoor nu ontbreekt. We hebben dit uitgewerkt in een visie, een voorstel voor het nieuwe kabinetsbeleid, waar we in een volgend blog meer over vertellen. Een

belangrijk onderdeel van dat voorstel is een krachtige wettelijke basis van de digitale overheid. Wij zien nu dat goede voornemens voor de wet GDI lijken te verwateren. Laten we ons, vanuit de overheid, er hard voor maken dat van uitstel geen afstel komt.

Larissa Zegveld, KING, Directeur

Arthur Dallau, NVVB, Directeur

Andre Regtop, ICTU, Algemeen Directeur

Hans Verweij, ICTU, Directeur Projecten

Doorpakken moet

door: [Larissa Zegveld](#), 8 november 2016

De Nederlandse e-overheid heeft alle bouwstenen voor een optimale digitale dienstverlening. Maar er ontbreken een aantal essentiële elementen die deze bouwstenen samensmeden tot een krachtig geheel.

Onlangs bezochten wij met een delegatie vanuit de Nederlandse overheid Estland en Denemarken. We waren niet de eersten, want deze schoolvoorbeelden van een soepel werkende e-overheid trekken veel bezoekers. Wat ons daar opviel waren de vele parallellen met de Nederlandse e-overheid. Onze conclusie: we hebben in Nederland de bouwstenen om de e-overheid echt te laten aansluiten bij de wensen van burgers en bedrijven. En we hebben een bevolking die nieuwe technologie snel omarmt en gebruikt. Laten we deze combinatie veel meer gaan benutten. Door de bouwstenen die er al zijn met elkaar te verbinden en de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren om de digitale dienstverlening echt te laten 'vliegen'. We zijn zo vrij geweest om dit uit te werken in een voorstel voor de nieuwe regeerperiode.

We zien een aantal opvallende lacunes die ervoor zorgen dat we in Nederland niet verder komen met de digitalisering van de dienstverlening. De belangrijkste is dat er geen overheidsbrede meerjarenstrategie is voor de digitale overheid en er geen organisatie is aangewezen die de verantwoordelijkheid en bevoegdheid heeft gekregen om het proces van totstandkoming te regisseren en de uitvoering hiervan te coördineren. We hebben de Digicommissaris, maar die heeft op dit moment onvoldoende doorzettingsmacht. Daarom adviseren wij om hier na de verkiezingen snel mee aan de slag te gaan. Samen met een aantal andere speerpunten, die we in ons [voorstel](#) verder uitleggen.

Wij raden aan om de digitale meerjarenstrategie op te stellen met betrokkenheid van alle overheden en deze daarna voor de hele overheid te laten gelden. We adviseren om hierover expliciete afspraken te maken en een organisatie aan te wijzen met de noodzakelijke bevoegdheden, zodat die hier overheidsbreed op kan sturen. Speerpunten in deze strategie zijn onder meer het goed regelen van digitale identificatie en digitaal ondertekenen, verplichtende afspraken over dataopslag, eenvoudige, veilige en efficiënte uitwisseling van gegevens en het centraal stellen van de burger bij de ontwikkeling en inrichting van dienstverlening. Door data te delen, door dezelfde standaarden toe te passen en door gebruik te maken van dezelfde generieke digitale infrastructuur kunnen overheden hun dienstverlening voor burgers en ondernemers vereenvoudigen en verbeteren. De wet GDI, waarvan de eerste tranche nu in de maak is, legt een eerste basis onder een paar van deze maatregelen. Maar dat kan wat ons betreft sneller en vollediger, zoals we al schreven in ons vorige [blog](#).

Wij pleiten niet voor een grote nieuwe beweging of organisatie. Want zoals gezegd: bijna alle ingrediënten zijn er al. Maar het mag allemaal wat sneller worden geïmplementeerd en vooral beter gecoördineerd. Veel van deze elementen hebben niet zozeer te maken met technologie, maar met de bestuurlijke moed om zaken te verplichten. Zoals verplichtende afspraken over dataopslag op één plek. En het geven van meer transparantie als overheid in wat we doen met de data van burgers: maak zichtbaar wie welke data van wie gebruikt voor welk doel. Dat kan allemaal al, waarom moeten we daar zo lang op wachten?

Met een goede e-overheid krijgen inwoners en bedrijven de juiste dienstverlening, dalen administratieve lasten en kan er echte aandacht worden gegeven aan maatschappelijke vraagstukken. Een goed werkende e-overheid bestaat immers ook uit een omnichannel-aanpak die recht doet aan de verwachtingen van burgers en gebruikmaakt van de laatste technologie, zonder daarbij de mens uit het oog te verliezen. Daarnaast zijn er de beloften van nieuwe disruptieve technologieën zoals blockchain en datavirtualisatie. Op termijn zijn dit de bouwblokken die de huidige generieke digitale voorzieningen kunnen vervangen, dus laten we niet te laat starten met het verkennen van de mogelijkheden hiervan. Het is zaak hier nu kleinschalig mee te experimenteren en van de resultaten te leren.

Wij komen bijna allemaal uit de uitvoering, wij bouwen mee aan de e-overheid en zien hoe deze werkt. We zien ook hoe moeizaam de aansluiting bij de snel veranderende samenleving verloopt. Het is inspirerend om te zien hoe het ook anders kan, zoals we ervoeren in Estland en Denemarken, met bouwstenen die wij in Nederland grotendeels al hebben. Het wordt tijd om door te pakken, om een stevige meerjarenstrategie te maken die geldt voor de hele overheid. En die te implementeren. Wij zijn er klaar voor.

Larissa Zegveld, KING, Directeur

Mede namens:

Arthur Dallau, NVVB, Directeur

Andre Regtop, ICTU, Algemeen Directeur

Hans Verweij, ICTU, Directeur Projecten

Digitalisering voor welvaart en welzijn

door: [Larissa Zegveld](#), 28 november 2016

De digitalisering van de overheid moet 'onder de motorkap' op orde komen en dat moeten we regelen. Maar laten we het uiteindelijke doel helder houden: dat we bouwen aan een infrastructuur waarmee alle inwoners in Nederland hun welvaart en welzijn kunnen vergroten.

Op mijn vorige blog, dat ik samen met een aantal leidinggevendenden vanuit de e-overheid schreef en waarin wij pleiten voor doorpakken op de e-overheid, reageerden een paar mensen dat we in Nederland al voldoende visies hebben. We hebben vooral implementatiekracht nodig, stellen zij. Daar ben ik het mee eens. Als je het blog goed leest – en het [voorstel](#) van de Estland-delegatie voor de nieuwe regeerperiode – dan zie je dat we niet pleiten voor meer visie, maar voor één visie. Want daar ontbreekt het nu aan: één overheidsbreed gedragen visie op de e-overheid die wordt vertaald in verplicht stellende afspraken. Vervolgens hebben we een organisatie nodig die de noodzakelijke bevoegdheden krijgt om overheidsbreed te sturen dat deze afspraken worden nagekomen.

Als dat gebeurt, dan gaan we eindelijk de ontwikkelingen naar een e-overheid die snelheid geven die nodig is. Niet alleen om onze eigen dienstverlening efficiënter te maken, want in feite is dat het werk onder de motorkap dat we als overheid eerlijk gezegd al lang op orde hadden moeten hebben. Het gaat om veel meer dan dat: om het feit dat de overheid dan volop kan meedraaien in een samenleving die al op een heel andere manier werkt. Waar mensen zelf initiatieven nemen om hun welzijn en welvaart te vergroten. En waar de overheid samen met marktpartijen kan zorgen voor een solide infrastructuur waarop mensen allerlei activiteiten kunnen ontplooiën. Een infrastructuur waar bijvoorbeeld veiligheid en online identiteit goed geregeld zijn.

ICT biedt volop kansen voor onze samenleving. Daarom pleit de Estland-delegatie voor een focus op die kansen, een verbreding van de nadruk op governance en financiering die we binnen de Nederlandse e-overheid vaak leggen. Natuurlijk: dat moet ook geregeld zijn, maar er is zoveel meer mogelijk. Dat onderschrijven bedrijven en organisaties, zo bleek onlangs uit een [voorstel](#) van een coalitie van bijna dertig bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Zij pleiten voor het gericht investeren in de digitalisering van de samenleving, voor welvaart, welzijn en inclusie. Daar ligt werk voor de (e-)overheid, schrijven ze. Die kan onder meer veel vaker data beschikbaar stellen, zodat anderen oplossingen voor (stedelijke) problematiek kunnen bedenken. En duidelijke privacyregels maken die de privacy beschermen en daardoor ruimte scheppen voor het gebruiken van data voor maatschappelijke vraagstukken.

Werkgeversvereniging VNO-NCW benadrukt in zijn [publicatie](#) 'Investeren in een Digitale Kwantumsprong' ook het belang van een goed werkende e-overheid. Daarin concludeert de organisatie dat Nederland zich nu onvoldoende onderscheidt in de slimme toepassing van

digitale technologie. Dat geldt voor het bedrijfsleven, voor gezondheid en onderwijs en ook voor de overheid. De organisatie formuleert in een brief aan het Nationaal Beraad vijf aandachtspunten voor de e-overheid, waarmee die digitalisering een impuls krijgt. Sterke governance en een centraal budget is daar één van, net als het realiseren van eID en het maken van een nationaal platform voor open data.

Deze partijen onderschrijven wat ook de Estland-delegatie ziet: Nederland laat welvaart en welzijn liggen doordat de digitalisering niet op orde is. Terwijl Nederland juist een uitstekende uitgangspositie heeft om optimaal van digitalisering te profiteren. Zo hebben we een hoog opgeleide bevolking die ontwikkelingen snel omarmt en een uitstekende dekking van breedband internet. Laten we de mogelijkheden die we hebben veel meer benutten. Dat vraagt om doorpakken in de ontwikkeling van de e-overheid, om governance en sturing en heldere afspraken en al die andere dingen die randvoorwaardelijk zijn en waar wij binnen de e-overheid zo druk mee zijn. Laten we het echte doel daarbij steeds voor ogen houden: dat we met de e-overheid bouwen aan een infrastructuur die 17 miljoen Nederlanders dagelijks kunnen gebruiken om hun leven zo veilig, comfortabel en aangenaam mogelijk te maken. Dat is geen infrastructuur van de overheid alleen, maar een gedeelde infrastructuur waar velen aan bijdragen. Een maatschappelijke informatievoorziening, in de woorden van lector Bert Mulder van de Haagse Hogeschool, die mensen in staat stelt om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen voor gezondheid en welzijn, voor veiligheid en openbaar bestuur. Daar doen we het voor.

We gaan veel meer samen doen

door: [Larissa Zegveld](#), 6 december 2016

Gemeenten stemden vorige week met grote meerderheid voor de aanpak van Samen Organiseren. KING is daar al mee bezig: de eerste twee landelijke webdiensten waar alle gemeenten op kunnen aansluiten worden ontwikkeld.

De vraag waarom gemeenten niet meer samen doen wordt vaak gesteld. Ik vind dat een terechte vraag, want waarom zouden gemeenten producten en diensten die overal praktisch gelijk zijn 390 keer, want zoveel gemeenten zijn er, op een eigen manier invullen? Het (belasting)geld dat daarmee gemoeid is, kan beter besteed worden. Aan jeugdzorg en ouderenzorg, om maar wat te noemen.

Gemeenten realiseren zich dat in toenemende mate. Ze stemden vorige week op de buitengewone algemene ledenvergadering van de VNG met grote meerderheid voor het [voorstel](#) Samen Organiseren. Daarin worden financiering en governance voor meer samen doen stevig neergezet. Er komt een gemeenschappelijke pot om projecten voor alle gemeenten uit te financieren. En er komt een governancestructuur die als doel heeft om diensten en processen die gemeenten succesvol ontwikkelden sneller naar alle gemeenten op te schalen. Gemeenten blijven vrij in hun keuze of ze deze wel of niet gebruiken; aan de gemeentelijke autonomie verandert niets. Maar we kunnen met deze structurele financiering en eenduidige sturing wel grotere stappen zetten om als gemeenten meer gezamenlijk te doen. Zoals burgemeester van Almelo Arjen Gerritsen het verwoordt in het [filmpje](#) over Samen Organiseren: "Wat lokaal moet kan lokaal gedaan blijven worden. Maar waar we kunnen standaardiseren moeten we standaardiseren."

We zijn als VNG en KING al enige tijd bezig om, in het kader van de Digitale Agenda 2020, zaken voor alle gemeenten op te pakken. Zoals het gezamenlijk inkopen van (mobiele) telefonie. Als je er over nadenkt dan is het eigenlijk gek dat gemeenten dit niet eerder deden. Sommige gemeenten besparen tot 90 procent op hun telefoonkosten doordat ze deze basisdienst, die toch echt voor elke gemeente hetzelfde is, samen inkopen! Deze weg van meer samen doen volgen we ook voor gemeentelijke dienstverlening. We zijn nu zover dat de eerste twee diensten, het doorgeven van een verhuizing en de digitale aangifte overlijden, als landelijke webdienst ontwikkeld gaan worden. We hebben als KING de vraag van gemeenten gebundeld, specificaties ontwikkeld waaraan deze diensten moeten voldoen en dit aanbesteed. Deze opdracht is gegund aan Decos, die deze diensten en de achterliggende technologie gaat bouwen. Als deze webdiensten gereed zijn, dan kunnen gemeenten deze gebruiken. Met de nadruk op kunnen, want gemeenten zijn en blijven vrij in de keuzes die ze maken.

We verwachten dat gemeenten vanaf februari 2017 deze twee collectief ontwikkelde webdiensten als een landelijke voorziening kunnen gebruiken. In 2017 volgen meer van dit soort diensten. We hebben een lijst van ongeveer dertig veelgebruikte producten en diensten

waarmee we hetzelfde traject willen afleggen. Zoals het aanvragen van uittreksels en de aanvraag horecaverunning via het Ondernemingsdossier. Ook voor deze diensten zullen we samen met gemeenten de specificaties opstellen en dit per dienst aanbesteden in de markt. Hoe we dat precies gaan doen weten we nog niet, want wij verkennen als KING tijdens deze eerste aanbesteding en ontwikkeling of de gekozen aanpak werkt. Het kan best dat we deze bijstellen en de volgende aanbestedingen op een andere manier insteken.

VNG en KING zullen in de toekomst meer op deze manier voor gemeenten werken. Onder het motto 'samen doen wat samen kan'. Zodat gemeenten hun dienstverlening sneller kunnen verbeteren en aanpassen aan de eisen van deze tijd. Zodat ze tijd en geld overhouden om te besteden aan die dingen waar zij lokaal wel het verschil kunnen maken. Eén van de ambities van de Digitale Agenda 2020 is niet voor niets 'massaal digitaal – maatwerk lokaal'. Dit alles levert een nieuw samenspel op, ook met de markt, waar iedereen aan zal moeten wennen. Gemeenten gaan niet meer 390 keer het wiel uitvinden op producten en diensten waar dat niet nodig is. En dat is volgens mij alleen maar toe te juichen.

Larissa Zegveld is directeur van KING